

31.3.14

לכבוד: חברי צוות היגוי

הנדון: סיכום ישיבת צוות היגוי של המרכז הביו-אזורי לניהול מערכות אקולוגיות במרחב ירושלים מס. 2 שהתקיימה בתאריך 27.3.14 במתחם JVP, דרך חברון 24, ירושלים

נוכחים:

נעמי צור, יו"ר המרכז הביו-אזורי
הלין רומני, מנהלת המרכז הביו-אזורי
דר' ערן ברוקוביץ, אקולוג, המרכז הביו-אזורי
מלני סימון, עוזרת מחקר, המרכז הביו-אזורי
פנינה קפלן, מתכנתת, החלה"ט קהילת ירושלים, חברת צוות המרכז
יונתן איקנבאום, אקולוג
גיל רייכמן, מנהל מחלקת איכות הסביבה, עיריית ירושלים
לירון מעוז, מ"מ מנהלת מחלקת הקיימות, עיריית ירושלים
דר' ניצן לוי, מנכ"ל איגוד ערים יהודה
טל פרי, מתכנתת, אגף התכנון, המשרד להגנת הסביבה
זאב הכהן, מתכנן מרחב י-ם והרי יהודה, רת"ג
מוחמד נכאל, מתכנן, פרויקט הקידרון

התנצלו:

דר' יואל סיגל, יועץ בכיר למרכז הביו-אזורי
אריה קינג, חבר מועצה, עיריית ירושלים
סיגלית רחמן, מנהלת החלה"ט קהילת ירושלים
תמר רביב, המשרד להגנת הסביבה

להלן סקירת הנושאים שנידונו בישיבה:

1. **רקע להקמת המרכז** – גב' נעמי צור, יו"ר המרכז, סקרה את הרקע להקמת המרכז והדגישה שהקו המנחה מבוסס על תפיסת URBIS (העיר כחלק מביוספרה מרחבית). היא ציינה שמערכות אקולוגיות יוצאות מהעיר ולכן גבולות העיר אינם רלוונטיים בנושא שמירה על ערכי טבע אלו. היא הדגישה שהיות והעיר בדרך כלל משפיעה לרעה על הסביבה הטבעית, העיר צריכה לקחת אחריות, יחד עם נציגי הרשויות המקומיות הסמוכות, לניהול המערכות האקולוגיות באזור. המרכז מציעה מסגרת לניהול שיח בנושאים האלו וליצירת שיתופי פעולה.
2. **מטרות, תחומי עיסוק והמבנה האירגוני של המרכז** – הלין רומני, מנהלת המרכז, הציגה את מטרת המרכז ואופן פעולתו. היא ציינה שמטרת העל היא לייסד תהליך חשיבה תכנונית מתמשך בירושלים ובמטרופולין לשמירה על מערכות אקולוגיות חיוניות במרחב האזורי, כנדבך קריטי בפיתוח בר-קיימא. המרכז יפעל בחמישה תחומים עיקריים: 1- קידום מודעות לתפיסת העיר כמרכז ביוספרה אזורית; 2- הקמת מאגר מידע; 3- קידום יצירת מסגרת לגיבוש מדיניות על בסיס מידע מחקרי; 4- הקניית תמיכה והדרכה מקצועית; 5- קידום יוזמות ושתפויות.

3. **תוכנית לטבע עירוני ירושלים** – לירון מעוז, מ"מ מנהלת מחלקת הקיימות בעיריית ירושלים, הציגה את התוכנית שמבוססת על סקר 151 אתרי טבע עירוניים שנערך בירושלים ב-2010. היא הסבירה שמטרת התוכנית להציע הנחיות לתכנון, שיפור וטיפוח תשתיות הטבע בעיר ע"י יישום מדיניות ניהול מובנית. המדיניות כבר נוסחה בעבודה משותפת של צוות תיק פרויקטים יחד עם החלה"ט ומהווה פרק ראשון. התוכנית תכלול גם פרק על חשיבות הטבע העירוני בתחומי החינוך, התרבות והבריאות. לאחרונה עיריית ירושלים החליטה להשיק 3 פיילוטס בעלות 17,000 ש"ח כל אחד בנושא פעילות חברתית/חינוכית באתרי טבע עירוני - בחורשת הירח, ביער מיר ובוואדי היובל. הפרקים האחרונים של התוכנית לטבע עירוני אמורים להתפרסם עד פסח והעבודה צפויה להפוך לתוכנית סטטוטורית לטבע עירוני בהמשך.

4. **פורום מחקר ומדיניות - דר' ערן ברקוביץ, מתאם פורום מחקר ומדיניות במרכז, דיווח על הישיבה הראשונה של הפורום בהשתתפות פרופ' אוריאל ספריאל מהאוניברסיטה העברית. הוא ציין שכתוצאה מלחץ שנובע מפיתוח מואץ בערים היום, הטבע נחשב לתשתית פחות חשובה ומוערכת. לכן חשוב לנהל שיח על תרומתו של הטבע לרווחת האדם ולקדם מודעות בקרב מקבלי החלטות לתועלות שנגזרות משירותי המערכת האקולוגית. הוא הוסיף שפרופ' ספריאל המליץ לערוך הערכת מערכות באזור ירושלים בדומה להערכה שנעשת ע"י תוכנית המארג (התוכנית הלאומית להערכת מצב הטבע) ברמה הלאומית, בכדי להגדיר נושאים קריטיים לטיפול.**

דיון:

- התנהל דיון בנושא - **הערכת מערכות** – איך לנהל מחקר מסוג זה, מה להעריך, מי יכול לערוך אותו וכמה זה יעלה? שאילת הערך הכלכלי של הטבע עלה. חלק מהמשתתפים היביעה תמיכה בהערכה כלכלית של שירותי המערכת על בסיס הטענות "שכסף זה מה שפוליטיקאים מבינים" ושזו הדרך "להקפיץ את נושא הטבע לתחום התכנון". אחרים העדיפו לא להקנות ערך כספי לטבע.

- התנהל דיון על - **נושאים בוערים בניהול מערכות אקולוגיות באזור**. סוגיות אלו הועלו:

- שימור הקידרון – ניקיון ושיקום הנחל בשיתוף כל הגורמים
- פסולת בנין – הפער בין פיקוח לאכיפה והצורך בהגברת האכיפה במזרח העיר
- הגברת המודעות לשימור המגוון הביולוגי ברשויות האזוריות ע"י עריכת תוכניות אב לתשתיות טבע עם התמקדות בתחומים ספציפיים כגון – טיהור מים, שיטפונות, תכנון הנגר
- הצורך בעריכת מפת איומים וסיכונים
- הגנה על עצים בוגרים
- איי חום בעיר
- מינים פולשים

סיכום והמלצות:

הוחלט להזמין נציגים אזוריים נוספים לפורום כדי לפתח את השיח ולהתמקד בנושאים הקרטיים. זאב הכהן הציע להיות בקשר עם חיים סער מקק"ל. גיל רייכמן וטל פרי יציעו שמות של נציגים נוספים.

הישיבה הבא של צוות ההיגוי נקבע ל- יום ה', 26 ליוני.

בברכה,

הלין רומני, מנהלת המרכז הביו-אזורי ירושלים

העתקים: נוכחים וחברי צוות היגוי